

GK 50
7/10835

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

Sayı: B.02.1.HZN.0.13.05.02-610/
Konu: Soru Önergesi

13.04.10- 18771

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İlgi: 01.12.2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10835-17491/37584 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile, Kütahya Milletvekili Sayın Alim IŞIK tarafından tevcih edilen 7/10835 sayılı soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.



Ali BABACAN

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER:

1- Yazı (4 Sayfa)

DAĞITIM:

Bilgi: Başbakanlığa

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİM IŞIK'IN
BAŞBAKAN SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'A TEVCİH ETTİĞİ
7/10835 ESAS NUMARALI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ OLARAK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP METNİ**

SORU 1: Yerli imalatın en büyük maliyet kalemlerinden birisi olan enerji girdisinin söz konusu kararla destek kapsamına alınmamasının gerekçeleri nelerdir ?

SORU 2: Söz konusu yeni teşvik sisteminde enerji maliyetleri esas alınarak bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir ?

CEVAP 1-2: 2009 yılı Temmuz ayında yürürlüğe giren Yatırımlarda Teşvik Sistemi, yatırım maliyetini düşürmeyi amaçlamaktadır. Enerji desteği ise yatırım değil işletme maliyetini düşürmeye yöneliktir. Bu nedenle yeni Yatırım Teşvik Sistemi'nde yer almamaktadır.

SORU 3: Yeni teşvik uygulamalarına rağmen sanayi sektöründeki kapasite kullanım oranı düşüklüğünün ve işsizlik oranındaki artışların önlenememesinin sebepleri nelerdir.

CEVAP 3: Küresel ekonomik kriz nedeniyle yurtiçi ve yurtdışı talep olumsuz yönde etkilenmiştir. İhracatın yarıya yakın bir bölümünün gerçekleştirildiği AB ülkelerinde krizin şiddetli şekilde hissedilmesi, ülkemizin ihracat performansını 2009 yılı Ocak-Eylül döneminde önemli ölçüde düşürmüştür. Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 94'ü imalat sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Bu nedenle dış talebe bağımlı üretim yapan sektörlerimizdeki daralma, bu sektörlerle girdi sağlayan yurtiçi sektörlerimize de aksetmiş, üretim ve istihdam kayıplarını beraberinde getirmiştir.

Özellikle ihracata yönelik üretim yapan taşıt araçları, ana metal, metal eşya ve makine-teçhizat alt sektörlerinde yurt içi üretim 2009 yılı ilk çeyreğinde krizden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bununla birlikte, alınan mali tedbirlerin etkisiyle, 2009 yılı ikinci ve üçüncü çeyreklerinde, krizin üretim üzerindeki etkisi hafifletilmiş, yılın son çeyreğinde ise sanayi üretim endeksi bir önceki yılın aynı dönemi göre artış kaydetmiştir. 2010 Ocak-Şubat dönemi sanayi üretimi verileri de büyümenin sürdüğünü teyit etmiştir. Nitekim, sanayi üretimi Ocak-Şubat döneminde yıllık bazda yüzde 15,1 oranında artmıştır. Benzer şekilde, 2009 yılı ilk çeyreğinde önemli ölçüde gerileyen kapasite kullanım oranı ikinci çeyrekte itibaren sergilediği toparlanma eğilimini 2009 yılı sonuna dek ve 2010 yılı Ocak-Mart döneminde de sürdürmüştür.

Küresel finans krizinin etkisiyle meydana gelen ekonomik daralma nedeniyle işsizlik tüm dünyada artış trendine girmiştir. Ülkemizde de işsizlik oranları bir miktar artmış, ancak bu artış ABD, İspanya, İrlanda gibi ülkelerle kıyasladığımızda nispeten sınırlı kalmıştır. Küresel kriz ile birlikte ülkemizdeki işsizlik artışının bir nedeni de üretimdeki daralmanın yanı sıra, özellikle kriz dönemlerinde görülen işgücü arz artışının trendinin üzerinde seyretmesidir. Son veriler ışığında bir önceki yılın aynı ayına göre istihdam artışının 742 bin kişi olmasına karşın işgücüne katılım oranının geçen yılın aynı ayına göre yüksek seyretmesi işsizlik oranını artıran faktörlerden biridir. Nitekim işgücüne katılım oranı bir önceki yıl seviyesinde sabit tutulduğunda, işsizlik oranının bir önceki yılın aynı ayına göre 1,5 puan daha az olduğu tespit edilmiştir.

2 Mart 2010 tarihinde açıklanan 2009 yılı işgücü verilerine göre 2009 yılında işsizlik oranı yüzde 14,0 olmuş ve OVP'de 2009 yılı için tahmin edilen yüzde 14,8 oranının altında gerçekleşmiştir. Benzer şekilde OVP'ye göre 2009 yılında istihdam düzeyinin 20,9 milyon kişi olması öngörülmüş, fakat istihdam edilen kişi sayısı 2009 yılında beklentinin üzerinde gerçekleşmiş ve 21,3 milyon kişi olmuştur. İktisadi faaliyetin toparlanma eğilimine girmesi, henüz arzu edilen seviyede olmamakla birlikte işgücü piyasasına da olumlu biçimde yansımaktadır. 2010 yılında büyümenin yeniden başlaması ile birlikte işsizlik oranının da kademeli olarak düşmesi beklenmektedir.

SORU 4 : Bu konuda hükümetinizce hangi tedbirler alınmış ya da alınmaktadır?

CEVAP 4 : Bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmayı, rekabet gücünü artıracak teknoloji ve AR-GE içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımlara destek olmayı, sektörel kümelenmeyi desteklemeyi ve teşvik kapsamındaki yatırım konularında ekonomik ölçek kriterlerini öne çıkarmayı amaçlayan yeni teşvik sistemi yürürlüğe girmiştir. Yeni teşvik sistemi; Büyük Proje Yatırımları, Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi ve Genel Teşvik Sistemi olmak üzere üç gruptan oluşmaktadır. Söz konusu sistem; kurumlar ve gelir vergisi indirimi, SSK primi işveren hissesinin Hazine tarafından karşılanması, faiz desteği, yatırım yeri tahsis, KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti gibi destekleri içermektedir.

Büyük proje yatırımları grubunda, yüksek teknoloji ve sermaye gerektiren AR-GE ve teknoloji kapasitesini artıran 12 sektörde büyük proje yatırımları desteklenmektedir. Bu sektörler; kimyasal madde ve ürünleri imalatı, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, transit boru hattıyla taşımacılık hizmetleri, motorlu kara taşıtları imalatı, demiryolu ve tramvay lokomotifleri ve/veya vagon imalatı, liman ve liman hizmetleri, elektronik sanayi yatırımları, tıbbi aletler,

hassas ve optik aletler imalatı, ilaç imalatı, hava ve uzay taşıtları imalatı, makine imalatı yatırımları, madencilik yatırımlarıdır.

Sistemde, Avrupa Birliği tarafından kullanılan istatistiki bölge birimleri sınıflandırması çerçevesinde iller sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine göre 4 bölgeye ayrılmıştır. Buna göre;

- 1. Bölgede, ağırlıklı olarak motorlu kara taşıtları ve yan sanayi, elektronik, ilaç, makine imalat ve tıbbi, hassas ve optik alet yatırımları gibi yüksek teknoloji gerektiren yatırımlar teşvik edilmektedir.
- 2. Bölgede teknoloji yoğun sektörler desteklenmektedir. Bu çerçevede; ağırlıklı olarak, makine imalat, akıllı çok fonksiyonlu tekstil, metalik olmayan mineral ürünler (cam, seramik, karo, yalıtım malzemeleri vb), kağıt, gıda ve içecek imalatı sektörleri teşvik edilmektedir.
- 3. ve 4. Bölgeleri oluşturan Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde, tarım ve tarıma dayalı imalat sanayi, konfeksiyon, deri, plastik, kauçuk, metal eşya gibi emek yoğun sektörlerin yanı sıra turizm, sağlık ve eğitim yatırımları da teşvik edilmektedir.
- Kurumlar vergisi oranı birinci bölge için yüzde 10, ikinci bölge için yüzde 8, üçüncü bölge için yüzde 4 ve dördüncü bölge için yüzde 2 oranlarında uygulanmaktadır.
- SGK primi işveren hissesinin tamamının (asgari ücret üzerinden) Hazine tarafından karşılanma süresi birinci bölge için 2 yıl, ikinci bölge için 3 yıl, üçüncü bölge için 5 yıl ve dördüncü bölge için 7 yıl olarak uygulanmaktadır.
- Yatırım için kullanılacak kredilerin faizinin bir bölümünün Hazine tarafından karşılanması uygulaması kapsamında;
 - Üçüncü bölgede kullanılacak kredilerde TL krediler için 3 puanlık, döviz cinsinden krediler için 1 puanlık; dördüncü bölgede kullanılacak kredilerde TL krediler için 5 puanlık, döviz cinsinden krediler için 2 puanlık faiz desteği verilmektedir.
 - Söz konusu faiz desteğinin üst limiti Ar-Ge ve çevre yatırımları için 300 bin TL, diğer yatırımlar için 500 bin TL olarak belirlenmiştir.
 - Uygulama süresi azami 5 yıldır.
 - Ekonominin seyrine göre Hazine'den sorumlu Bakan faizlerde artırım ya da azaltma yapma yetkisine sahiptir.

- Faiz desteği, kredinin sabit yatırım tutarının yüzde 70'i oranındaki kısmına verilmektedir.

Yeni teşvik sisteminde büyük proje yatırımları ile bölgesel ve sektörel olarak desteklenecek yatırımlara yatırım yeri tahsis edilmektedir. Büyük ölçekli ve bölgesel teşviklerden yararlanamayan yatırımlar ise mevcut sistemdeki kısıtlama ve asgari limitler güncellenmek suretiyle Gümrük Vergisi Muafiyeti ve KDV istisnası ile desteklenmeye devam edilmektedir.

Yeni sistemde tekstil, konfeksiyon, hazır giyim, deri ve deri mamulleri sektörlerinde faaliyette bulunan, asgari 50 kişilik istihdam sağlayan ve 31.12.2010 tarihine kadar 1. ve 2. bölgelerden 3. ve 4. bölgelere taşınacak tesislere;

- Kurumlar vergisi oranı 5 yıl süreyle yüzde 20 yerine yüzde 5 oranında uygulanmakta,
- Mevcut istihdam da dahil olmak üzere, bu tesislere taşındıkları bölgede (3. ve 4. bölgeler) 5 yıl süreyle SSK işveren primi desteği sağlanmakta,
- Bu tesislerin 3. ve 4. bölgelere nakliye giderleri Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca, yatırım ve istihdamın teşvikine ilişkin 5084 sayılı kanunun gelir vergisi ve enerji desteği teşviklerinden yararlanma süresi 2009 yılı, sigorta primi desteğinden yararlanma süresi ise 2012 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

Yatırımları artırmak amacıyla doğrudan alınan önlemlere ek olarak, yatırımlar üzerinde dolaylı yoldan olumlu katkı sağlayacak diğer önemli düzenlemeler de hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, yurtiçi talebi canlandırmak amacıyla belirli sektörlerde geçici KDV ve ÖTV indirimleri yapılmış; kısa çalışma ödeneğinin miktarı yüzde 50 oranında artırılarak, yararlanma süresi 3 aydan 6 aya çıkarılmış; yeni istihdam paketi hazırlanmış; tarım ürünleri lisanslı depoculuk kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlara gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti getirilmiş; KOBİ birleşmelerini teşvik etmek amacıyla birleşen KOBİ'lere kurumlar vergisi indirimi imkanı getiren yasal düzenleme hayata geçirilmiş; ihracatçılara kullanılan kredilerin faizleri düşürülmüş ve kullanım limitleri artırılmış; KOBİ'lerin finansman imkanlarına daha kolay erişebilmesi amacıyla Kredi Garanti Fonu'na ek kaynak aktararak söz konusu fona işlerlik kazandırılmış; KOBİ'lere sıfır ve düşük faizli kredi desteği verilmiştir.